

15-16. Yüzyıl Osmanlı Dönemi Minyatür Sanatının İncelenmesi ve Disiplinler Arası Yaklaşımlarla Güncel Sanat Pratiklerinde Yorumlamaları

15-16. Examination Of The Miniature Art Of The 19th Century Ottoman Period And Its Interpretations In Contemporary Art Practices With Interdisciplinary

Sibel KURTOĞLU*
Gültekin AKENGİN**

Öz:

Osmanlı Döneminde 15. Yüzyılda başlayan ve 18. Yüzyılda önemini yitiren minyatür sanatı kendine has kuralları ve biçim dili olan bir sanat yaklaşımıdır. Saray yaşamını, savaşları, toplumun yapısını anlatan bu resimler kitapların görselleştirilmesine katkı sağlamıştır. 18. Yüzyılın sonlarında Batılı Resim anlayışının benimsenmesi ile minyatür sanatı zamanla sonlanmıştır. Geleneksel sanatlar bünyesinde ele alınan bu sanat yaklaşımı günümüzde sanatın sahip olduğu etkileşim ve esneklikler sayesinde, geleneksel ile güncel çağdaş sanat adı altında buluşturmayı başarmıştır. Sanatın günümüzde değişen anlamı, post-modern sanatın yarattığı değişim ve disiplinler arası yaklaşımların sanatlar arasında sıklıkla örneklerini vermesi, geleneksel sanatların da bu bağlamda yeniden yapılandırılıp güncel pratiklere yansması görülmektedir. Minyatür sanatı gibi kendi içinde sıkı kuralları ve konuları olan bir sanat alanının 21. Yüzyılda yeniden ele alınmasıyla bu sanat alanı, kırılmalar yaşayarak esneklik ve özgürlük kazanmıştır. Minyatür gibi geleneksel bir sanat alanının bugün farklı disiplinlerle etkileşime girmesi, kolaj, baskı gibi yeni tekniklerle oluşturulması, illüstrasyon, grafik gibi dijital ortamlarda yeniden ele alınması, atık nesnelere üzerine farklı teknik ve yöntemlerle resmedilmesi, sanatın günümüzde sahip olduğu esnekliği gözler önüne

*Arş. Gör., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Konya – TÜRKİYE, sibel.kurtoglu@erbakan.edu.tr, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4453-7451>

**Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bileşik Sanatlar Anabilim Dalı, Ankara – TÜRKİYE, gultekin.akengin@hbv.edu.tr, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5399-2731>

sermektedir. Sanat; günümüzde sınırlarını, çerçevelerini kırmış olup her alanla etkileşime girebilecek, herhangi bir nesneye anlam yükleyerek sanatsal bir değere ulaştırabilecek bir potansiyele sahiptir. Güncel sanatçılar ise bu süreçte geleneksel ile günceli harmanlayarak çağdaş sanata bir örnek ve yeni bakış açıları kazandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Minyatür Sanatı, Geleneksel Sanat, Postmodernizm, Disiplinler Arası Etkileşim, Güncel Sanat

Abstract:

Miniature art, which started in the 15th century in the Ottoman Period and lost its importance in the 18th century, is an art approach with its own rules and language of form. These pictures, which describe the life of the palace, the wars and the structure of the society, contributed to the visualization of the books. With the adoption of the Western painting concept at the end of the 18th century, the art of miniature came to an end over time. This art approach, which is considered within the scope of traditional arts, has succeeded in bringing traditional and contemporary together under the name of contemporary art, thanks to the interaction and flexibility of art today. It is seen that the changing meaning of art today, the change created by post-modern art and interdisciplinary approaches frequently give examples among the arts, and traditional arts are restructured in this context and reflected in current practices. With the reconsideration of an art field such as miniature art, which has strict rules and subjects in itself, in the 21st century, this field of art has gained flexibility and freedom by experiencing fractures. The fact that a traditional art field such as miniature interacts with different disciplines today, that it is created with new techniques such as collage and printing, that it is reconsidered in digital media such as illustration and graphics, that it is painted on waste objects with different techniques and methods reveals the flexibility of art today. Art; Today, it has broken its borders and frameworks and has the potential to interact with every field and to bring an artistic value to any object by giving meaning to it. Contemporary artists, on the other hand, bring an example and new perspectives to contemporary art by blending the traditional with the contemporary in this process.

Keywords: Miniature Art, Traditional Art, Postmodernism, Interdisciplinary Interaction, Contemporary Art

GİRİŞ

Göçler, kültürlerarası etkileşimler, savaşlar gibi etkenler; farklı uygarlıklara ait gelenek, kültür, yaşam biçimi ve sanat anlayışı gibi değişkenlerin bir başka coğrafyaya taşınmasında daima etkili olmuştur. Özellikle toprak savaşlarının yaşandığı yüzyıllarda devletler arası anlaşmalar, savaşlar, yenilgi ve zaferler sayesinde sanat ve kültür de yeni etkileşimlerin odağında olmuştur. Bu sayede bir uygarlığın benimsediği kültür, sanat, yaşam, gelenek gibi kavramlar farklı bir uygarlıkta da yeşermiş ve yaşamaya devam etmiştir.

“İlk örneklerini Orta Asya medeniyetinde bulan bu sanat kolu, Türklerin çeşitli dönemlerde Yakın ve Orta doğunun birçok bölgelerini idare etmeleri sonucu geniş bir alanda, yöresel ve diğer sanat gelenekleriyle karışarak kendi etkinliğini göstermiştir. Osmanlı Minyatür sanatı kendine has bazı hususiyetler kazanarak farklı bir üslup halinde gelişmiştir. Kanuni Sultan Süleyman devri, Türk minyatür sanatının esasını teşkil eder. Çeşitli ve gerçek olayların ele alınması, tarihi konuların ve saray hayatının resimlendirilmesi ile Türk minyatür sanatının gerçeğe uygun bir şekilde gelişmesini sağlamıştır (Kivi, 1995)”.

Minyatür sanatının başlangıç ve en parlak dönemini kapsayan 15. Ve 16. Yüzyıl minyatürleri Kanuni ve Fatih dönemlerinde benzer konular üzerine eğilse de üslup olarak farklılıklar göze çarpmaktadır. Benimsenen konular özellikle saray yaşantısı, avlanma ve eğlence, savaş ve zaferleri ele almakta olup, sanatçının minyatürlerinde bu konular renk, kompozisyon, biçim gibi değişimlere uğramıştır. 18. Yüzyılın sonlarına doğru batılı resimlerin rağbet görmesi sonucunda minyatür sanatı etkisini kaybetmiştir.

Geleneksel sanatlar bünyesinde var olan minyatür sanatı güncel sanat pratiklerinde yeniden ele alınmaktadır. Geleneksel ile güncel arasında bağ kuran bu yaklaşım geçmişte kalmış, ya da geleneksel adı altında sınırlandırılmış sanat eserlerinin modernize edilerek çağdaş sanat bünyesinde anılmasını sağlamaktadır. Sanatın kazandığı bu esneklik hem post-modern sanat hem de disiplinler arası yaklaşımların bir sonucu olarak sınırlarını kırmış ve geçmişin günümüze uyarlanıp benimsenebildiği bir yapıya kavuşmuştur.

1. Osmanlı Döneminde Toplumsal Yapı

Altı asırlık tarihi boyunca farklı görünüm arz eden Osmanlı toplum yapısı; kuruluş dönemi ile devletleşme, XVI. yüzyılda Fatih Sultan Mehmed dönemi ile İslamiyetin egemenliği, XVI. Yüzyılları arasında toplum ve devlet düzeninde köklü değişimlerin olması XVII. Yüzyıl ile modernleşmenin farklı etkileri görülmüştür (Öz, 2007;s. 532). Orta Asya, Kafkaslar, Arap Bölgesi, İran, Anadolu ve Rumeli’de yaşayan toplumların, Osmanlı toplumunun oluşumunda katkısı söz konusudur. İslam düşüncesi toplum hayatının değişiminde önemli değişiklikler meydana getirmiştir. Başta Selçuklular olmak üzere Anadolu Selçuklu, beylikler ve Osmanlı döneminin yönetim tecrübesi ile toplum şekillenmiştir (Emecen, 2011; s. 272). Osmanlı döneminin yapısı incelendiğinde çok kültürlü bir devlet olması, farklı coğrafyalardan yapılan göçlerin etkisiyle farklı kültürler ait özelliklerin bu toplum yapısında da görüldüğü

bilinmektedir. Özellikle İran toplumunun ve kültürünün etkilerinin belirgin şekilde görüldüğü bilinmektedir. Çeşitli inançların, kültür ve geleneklerin var olduğu Osmanlı döneminde farklı coğrafyalar bir bütün halindedir. Tabii bu çeşitlilik birçok alanda etkilenmeleri sağlamaktadır; inançların, sanatın, yaşam biçiminin, kültürlerin yozlaşmasına veya gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

Birbirinden farklı bölge, din, dil, kimlik, gelenek, yaşayış ve anlayışları barındıran Osmanlı toplumu tarihi boyunca biriktirdiği değerleri birbiri içinde yoğurarak şekillendirmiştir. Birlikte yaşama tecrübesini dünyaya gösteren bir medeniyet olmuş, hakim yönetici sınıfın inanç yapısı, tarihi ve kültürel anlayışı sayesinde ayakta kaldığı süre boyunca ortak değerlerin oluşmasına öncülük etmiştir (Baş, 2019; s.266). Osmanlı tarihi boyunca farklı padişah dönemlerinde farklı yönetim politikalarına başvurmuştur. Her padişahın bilim, sanat, inanç, gelenek gibi kavramlara bakış açısı farklı olmuştur. Bu nedenle Osmanlı dönemi her yüzyıl farklı bir toplum yapısı ve yönetim anlayışında bulunmuştur. Özellikle Osmanlı tarihinin geçmişinden gelen farklı coğrafyalarda yaşama deneyimleri, insanların kültür, sanat, yaşam biçimini etkilemiş ve Osmanlı devletinde çok ulusluluk anlayışı sayesinde bu etkileşimler devam etmiştir. Devletin toplum yapısında etkili olan bu faktör kültürlerarası çeşitliliğin bir yansıması olarak görülmüş bu sayede toplum yozlaşmak yerine yeniliklere daha açık bir halde olmuştur. Fakat toplum yapısı Osmanlı devleti zamanında yaşanan birçok yenilgi ve zaferle ilişkili olarak değişim gösterebilmiştir.

Bu dönemin son yüzyıllarında yaşanan yenilgiler birçok anlamda batının yenilik, teknoloji veya askeri alanda üstün olduğunu göstermiştir. Toplum yapısını etkileyen bu durum batının yeniliklerini yerel unsurları göz önünde bulundurarak topluma entegre edilmesiyle sonuçlanmıştır (Aydın, 2013,s.2). Savaş, yönetim biçimi, din, çok ulusluluk, siyasal ve ekonomik yapı Osmanlı devletinde toplumun şekillenmesinde etkili değişkenler olmuştur. Sürekli devinim halinde olan bu yapı geçmişten gelen farklı uluslarla yaşama alışkanlığı ve toprakları genişletme politikası ile durmadan farklı kültürlerle tanışma ve hakimiyet kurma alışkanlıkları sayesinde yeniliklere ayak uydurma sürecinde yozlaşmanın önüne geçerek geleneksel yapının bozulmadan yeniliklere ayak uydurması sağlanmıştır.

15. yüzyıl Osmanlı devleti incelendiğinde yeni çağı aydınlatan eserlerin bu dönemde olduğu, devletin zirveye tırmanış dönemi olarak bilinmektedir. Bu yükselme askeri, siyasi, ekonomi, bilim, sanat gibi alanlarda görülmüş, zamanla güçlü bir imparatorluğun temelleri atılmıştır. İstanbul'un fethiyle yükseliş hızlanmış Türkler bu sırada karanlık Orta Çağın yerine aydınlık Yeni Çağ dönemine girmişlerdir. Bu dönemin hükümdarları bilim ve sanata değer veren, idarecilik ve askerlik bakımından yetenekli şair ve ilim adamlarıdır(Osmanlı Devleti.html). Bu dönemde yapılan yenilikler, savaşlar ve ıslahatlar başarıyla sonuçlanmış, devletin toplumsal yapısı sağlam temellere dayandırılmıştır. Hükümdarların sadece yönetim değil aynı zamanda kültür sanat politikaları üzerine yaptığı atılımlar sayesinde bu dönem devletin birçok başarıları ve atılımları olmuştur.

Osmanlı devleti 16. Yüzyılda siyasi bakımdan tarihindeki en parlak dönemi yaşarken, dönemin kültür ve sanat politikalarında gelişimler ve yenilikler sürdürülmüştür. Bu yüzyılda Osmanlı devleti dünya siyasetinde küresel bir rol oynarken toplum

yapısında kültür ve refah seviyesi oldukça yüksektir Bu dönemde Kanuni Sultan Süleyman, Yavuz Sultan Selim gibi güçlü yönetim becerileri olan padişahların getirdiği büyük zaferler toplumun refahını arttırmaya devam etmiştir. Bu dönemde Kanuni Sultan Süleyman'ın yönünü batıya çevirerek özellikle Avrupa siyasetinde rol oynamıştır. Bununla birlikte Yavuz Sultan Selim'in kutsal topraklarda ki hakimiyeti, İslam halifeliğinin merkezi olma statüsü ile toplumun, sanatın, yaşam biçiminin de inanç temelli olması açısından birtakım yenilik ve düzenlemelere gidildiği görülmektedir (16. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu). Osmanlı döneminin en parlak dönemlerinde gelişme gösteren kültür-sanat politikaları, devletin o döneme ait, yaşam biçimlerini, sarayın işleyişini, savaş ve törenler gibi önemli olaylara belge niteliği olabilmektedir. Sanatın dönem aynası olabilme gücü, Osmanlı devletinin, yazı ile beraber betimleyici gücü sayesinde görsel bir zenginlik çerçevesinde dönemi yansıtabilmektedir.

2. Osmanlı Dönemi Minyatür Sanatının Gelişimi

“Erken Osmanlı dönemi minyatürleri, kaynağını Selçuklu resim üslubundan alırken, aynı zamanda Timurlu ve Türkmen minyatür üsluplarının da etkisi altında kalmıştır. Bu durumun nedeni 12. yüzyıl sonu 13. yüzyıl başlarında İslam minyatür sanatına girmiş olan Selçuklu etkisinin, 14. yüzyılda Moğollar'ın Orta Doğu istilasının ardından Asya etkisiyle harmanlanmasıdır” (Mahir, 2012; s. 39). Osmanlı dönemi minyatür sanatının kökleri Selçuklu dönemi ve öncesine dayanır. Minyatür sanatının Anadolu topraklarına gelmesi, Moğolların İran'ı istila etmesiyle başlamıştır. Selçuklu devletinin İran ile olan ilişkileri Anadolu'da minyatür sanatının İran etkisinde kalmasına sebep olmuş Osmanlı döneminde de bu etkilenme devam etmiştir. Moğolların istilasından sonra Uygurlu nakkaşların üslubu minyatür sanatında büyük bir etki bırakmıştır. Selçuklu döneminde minyatürün üslup anlamında İran'a bağlılığı görülürken, bu dönemde minyatür sanatının öğretimine yönelik mektepler açılmış bu sayede Selçuklu döneminin minyatür sanatının gelişmesinde katkıları olmuştur. Osmanlı döneminde en parlak devrini yaşayan minyatür sanatı aynı teknik ve üsluplarla benzer konular etrafında işlenerek gelişimine devam etmiştir.

Osmanlı dönemi minyatür tarihini kısa özeti, 15. Yüzyılda Fatih'in geleneklerine bağlı kalmış, 16. Yüzyılda gelişimini sürdürüp olgun zamanını yaşamıştır. 17. Yüzyılda gelişimini devam ettirmiş ve 18. Yüzyılda III. Sultan Ahmet devrinde çözümlere başlamıştır (Ersoy, t.y.). Osmanlı minyatür sanatı gelişimini altı evrede tamamlamıştır; II. Mehmed dönemi ile 'ilk ve oluşum' evresi başlamış (1451-1520), ikincisi evre 'geçiş' evresi I.Süleyman ve II. Selim dönemi (1520-1574), Üçüncü 'klasik' evre III. Murad ve III. Mehmed dönemi (1574-1603), dördüncü evre 'geç klasik e duraklama' evresi (1603-1700), beşinci evre, III. Ahmed dönemi (1750-1900) ve altıncı evre Osmanlı minyatür sanatının son dönemlerini (1750-1900) kapsamaktadır. (And, 2002: 33 aktaran Sever, 2020; s. 154).

Dönemin saray kültürünü yansıtan Osmanlı minyatür sanatı, Padişah ve yüksek mevkilere sunulan el yazmaları gibi lüks ürünleri süsleyen bir sanat şeklidir. Özellikle Fars kültüründen etkilenmeler yaşanmış ve diğer toplumlarla da yaşanan kültürel alışverişler sanatta da gelişmelerin olmasını sağlamıştır. Özgün Osmanlı minyatürlerinin oluştuğu dönem Fatih Sultan Mehmed ve Kanuni Sultan Süleyman'a kadar olan

dönemde gerçekleşmiş ve 18. Yüzyıla kadar minyatür sanatı Osmanlı sarayında önemli bir yer edinmiştir (Elçioğlu, 2020).

Dönemin siyasi ve sosyal ortamı; sanat anlayışı ve konular üzerinde belirgin bir rol oynamış minyatür sanatının özellikle konu seçimlerinde yol gösterici olmuştur. Bunun nedeni el yazma eserlere yazılanların o dönemde olan gündelik hayat, savaş, kutlama, tören gibi olayların yansması dolayısıyla da minyatür eserlerde de bu olayların canlandırılmasıdır. Her hükümdarın uyguladığı farklı kültür-sanat politikaları kültürlerarası etkileşimler, yenilikler, batılılaşma, inanç gibi değişkenler etrafında gelişim göstermiştir.

Osmanlıların kendinden önce ve aynı dönem içinde bulunduğu, İlhanlılar, Karakoyunlular, Akkoyunlular, İran ve Orta Asya da bulunan Timurular ve Memlukler vasıtasıyla minyatür sanatında etkileşimler yaşanmıştır. Osmanlı saray kültürüne model olan Fars kültürü, sanat ve edebiyatta güçlü bir şekilde etkili olmuştur. Minyatür sanatında farklı coğrafyaların büyük etkileri olsa da Osmanlı döneminin minyatürleri kendine özgü bir çizgiye de sahiptir (Osmanlı Minyatürü). Yapılan minyatürlerin fiziksel özelliklerinde de bu etkileşim görülmekte, özellikle yüz hatlarında farklı coğrafyaların fiziksel görünümü mevcuttur. Minyatür sanatında var olan bu etkileşim, örneğin İran'dan gelen bir nakkaş'ın geldiği coğrafyaya ait benzetimleri barındıran eserleri üretmesi, kültürlerin bir sanat eserinde buluşmasının bir kanıtı niteliğindedir.

3. 15. ve 16. Yüzyıl Osmanlı Dönemi Minyatür Sanatı

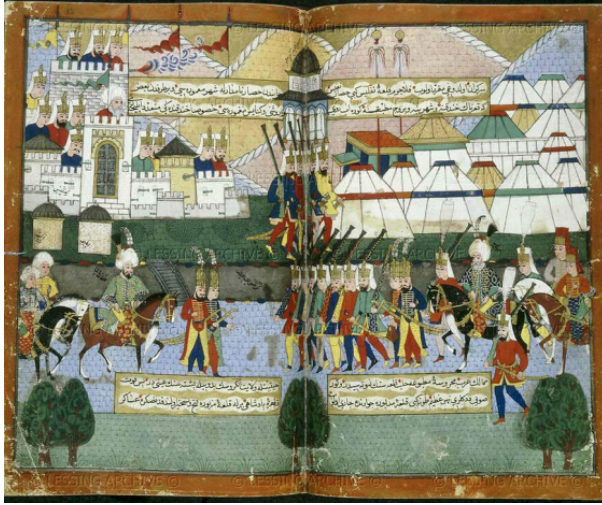
Genellikle küçük, detaylı ve renkli resimler olarak tanımlanan minyatürler, metinleri canlandırmak için boya ve yaldızla yapılan el yazması eserlerdir. Minyatürler de dönemin yaşantısına özgü özellikler vardır. Her dönemin farklı özelliklerinin olması, gelişimi devam ettirmiş; sanatçıların teknikleri, yorumlama ve hayal gücünü kullanma kabiliyeti kaçınılmaz olmuştur (Karakaş & Rukancı, s.1)

Minyatür sanatı, çok ince işlenerek oluşturulan küçük boyutlu resimdir. Genelde kağıt ve fildişi gibi ürünler üzerine yapılan minyatürleri icra eden sanatçılara nakkaş denir. Dönemin saray kültürünü yansıtan minyatür sanatı el yazması eserlerin süslemelerinde kullanılmıştır. Minyatür sanatının gelişmesi ile hat, tezhip, ebru, cilt gibi sanat alanlarında da gelişmeler olmuştur. Minyatürün, İslam dininin resim anlayışına uygun olması bu sanat alanının bilim, tarih ve edebiyat gibi yazma eserlerde uygulanmasını sağlamıştır. Dinin getirdiği kurallar gereği Tanrı kavramının zaman ve mekan ile sınırlanamaması, soyut dünya üzerine kuralların var olmasına sebep olmuş; kenar çizgileri belli olan, gölgenin ve tek düze renklerin kullanıldığı iki boyutun var olduğu bir resim anlayışı benimsenmiştir.

Minyatürlerde padişah portreleri, edebi eserler, dini konular, törenler, sosyal hayat, günlük yaşam gibi konular ele alınmaktadır. İnsan, hayvan, bitki ve mimari yapıların bulunduğu minyatürlerde arka planı meydana getiren duvar, gökyüzü gibi elemanları dekoratif eleman olarak kullanmışlardır (Özaltın ve Ölmez, 2011; s.5). Kitapta yer alan metinleri görsellerle zenginleştirmek için kullanılan minyatürler, kişileri ve yaşanan olayları tasvir etmek adına işlendiği için çok küçük boyuttadır. Bu sanat alanında ışık gölge veya oran-orantı gibi kurallara dikkat edilmez, yakınlık uzaklık ilişkisi renkler

ile ifade edilmez. Figürler arasında perspektif kurallarına göre mesafeler belirtilmez, insan figürlerinin önem sırasına göre ayrıntı ve büyüklük dikkate alınır (Görsel 1). Aynı kural, mimari için de geçerlidir, minyatür sanatında kişiler veya mekanlar diğer mimari unsurlara oranla daha büyük resmedilir (Mercin, 2019).

Görsel 1. Tiflis'teki Osmanlı ordusunu gösteren bir minyatür

Figürlerin birbirini kapatmayacak bir şekilde dizilmeleri, geride kalan figürün kağıdın üst kısmına doğru belirtilmesi, perspektif kurallarının kullanılmaması, renklerin ışık-gölge-boyut gibi ilkelere bağlı kalınmadan uygulanması, en ince ayrıntıya kadar işlemek minyatür sanatının temel özelliğidir. Sayfa oranına göre düzenlenmiş, altın dikdörtgen veya yığma perspektif denilen bir teknikte resimlenen minyatürler, resmin önünde bulunanların alt kısmında, geride bulunanların ise sayfanın üst kısmında yerleştirilmesiyle uygulanır. Resimlenecek konu, mesafe farkına dikkat edilmeden en küçük ayrıntıya kadar işlenir. (Elçioğlu, 2020).

15. yüzyıl ortalarında önem kazanan Minyatür sanatı, özellikle dönemin padişahı Fatih Sultan Mehmed döneminde değer kazanmıştır. Edirne de bulunan Nakkaşhane'nin dışında İstanbul'un fethiyle İmparatorluk nakkaşhanesi yaptırılmıştır. Bu dönemde sanata verilen önemle farklı coğrafyalardan birçok sanatçı getirilmiş bu sayede minyatür sanatında hızlı bir gelişim yaşanmıştır. Avrupadan gelen İtalyan Ressamların yaptığı portreler minyatür sanatına yeni bir bakış katmıştır aynı zamanda İran, pers minyatür sanatının etkileri Osmanlı minyatür sanatının oluşumunda etkili olmuştur. 16. Yüzyılda artan tarih yazıcılığı sayesinde minyatür sanatına verilen önem artmış ve bu yüzyıl minyatür sanatının en çok eser verdiği dönem olmuştur. Bu dönemde İran Tebriz'den büyük göçlerin yaşanması minyatür sanatında özellikle süsleme unsurlarında gelişmeleri beraberinde getirmiştir.

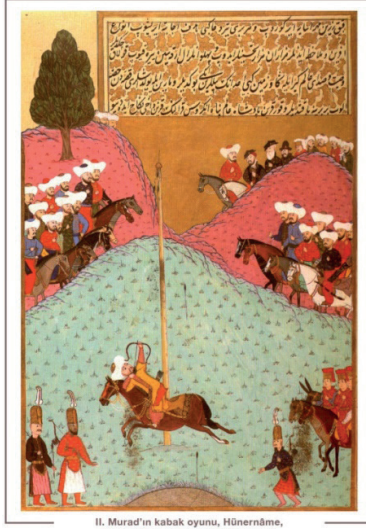
16. yüzyılın ikinci yarısında gerçek kimliğine kavuşan minyatür sanatı, saray okullarındaki sanatsal gelişmeler ile kitap sanatı batı etkisinden arındırılmıştır. Dönemin minyatürünü klasikleştiren Nakkaş Osman ve ekininin yapmış olduğu minyatürler Kanuni döneminde başlanan kompozisyon şemalarını devam ettirmektedir. 16. yüzyılda Osmanlı minyatür sanatında doğu okullarının etkisi olan yüzey bezemeciliği

kaybolmuştur. Kompozisyon ustası olan Nakkaş Osman, konuları sade bir zemine yerleştirmiştir. Figürler ve olayları yalın fakat gerçekçi bir şekilde ele almıştır (Akalin, 2017). Nakkaş Osman, gözlemlediği olayları yeinden kurgulayarak sade bir üslupla yeniden yorumlamıştır. 16. Yüzyıl klasik tasvir üslubunun yazarı olan Nakkaş Osman, yüzey süslemeciliğinin yerine sade yüzeylerde olayları betimleyerek yalın bir anlatım sunmuştur.

15. yüzyıl minyatür eserlerde ki süslemeler farklıdır, bu dönemin tezhip tarihinde fatih dönemi olarak adlandırılan bir bölümü vardır. Bu dönem eserlerinde görülen, kanatlı Rumiler, gonca, nilüfer gibi farklı çiçek motifleri bulunmaktadır. Zeminde üç nokta görülürken, zemin; altın, mavi tonları, lacivert renklerde dir. Kitapların ciltleri genellikle yerli ve yabancı kumaşlarla kaplanmış, etrafı deri bordürlü veya deri üzerine altın sürülmüş şemseli kaplar olarak iki grupta toplanmıştır (Klasik Türk Sanatları Vakfı). Osmanlı padişahlarının eğlenceleri arasında, avcılık, ok atma, cirit atma gibi ata sporları yer almaktadır. Çocukluk dönemlerinden itibaren av ve ok atma üzerine yetiştirilen padişahlar, zaman zaman Edirne ve İstanbul'da yer alan Has Bahçelerde av ve yarışlara katılırlardı. Bununla beraber sanat, din, bilim, ilim gibi konulara eğilmiş, saray yaşamını ele alan el yazması eserler üzerine çalışmalar başlatmışlardır. Padişahların bu konudaki merakı sayesinde hat ve minyatür sanatı gelişme göstermiş, ünlü nakkaş ve hattatlar yetişmiştir (Çötelioglu, 1001 İstanbul).

15 ve 16. Yüzyıl minyatür sanatları incelendiğinde, konu olarak av sahneleri (Görsel 4), kabul törenleri, savaş ve kutlamalar gibi olaylar işlenmiştir. Minyatürlerin genel olarak ortak özellikleri, tüm ayrıntısıyla süslenerek ince ince işlenmiş atlardır. Bu minyatür incelendiğinde (Görsel 2), padişahın at koştururken okunu çekerek hedef alması işlenmiştir. Hünernâme de yer alan bu eser, tıpkı diğer minyatürlerde olduğu gibi padişahların ve saray teşkilatındakilerin at sırtında avlanma sahneleri konusu üzerine betimlenmiştir. Minyatürlerde yer alan eyer ve koşum takımları ayrıntılı ve ince bir işçilikle resmedilmiştir. II. Murad kompozisyonun ortasında, elçilerin önünde, kabak oyunu sırasında hareketli bir atın üzerinde hedefini vurmaya çalışırken resmedilmiştir.

II. Murad'ın kabak oyunu, Hünername, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi.

Görsel 2. II. Murad'ın Kabak Oyunu, Hünername, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi

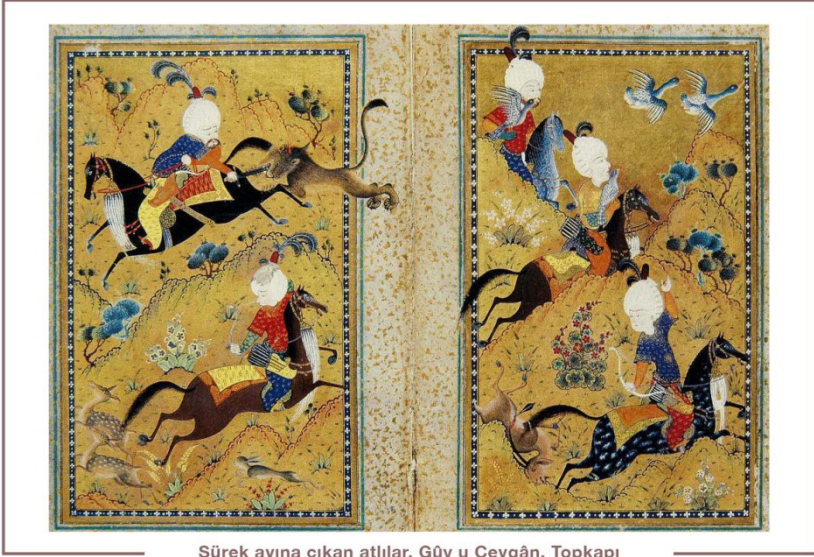
<https://www.zdergisi.istanbul/makale/osmanli-minyaturlerinde-at-tasvirleri-233>

“Külliyat Kâtib-i yazmasında diğer minyatürlü sayfa olan Eyüp ile Salman'ı bir hükümdarın huzurunda betimlendiği sahne çift sayfadır. Bağcı ve arkadaşları (2006)'nın anlatımı ile “Dilsuzname’deki gibi bu eserde de canlı renkler, sert kalınca fırça işçiliği, iri figürler, zemine ve tepelere serpiştirilmiş çiçekler ve düzgün gövdeli serviler görülmektedir. Resimde başındaki tacı, geriye doğru genişleyen önden düğmeli iç kaftanı tahta bağdaş kurarak oturan bir Osmanlı hükümdarı görülmektedir. Öndeki müzisyenler hükümdarın önünde diz çöküp içki sunan görevli ve muhafız, soldaki at ve diz çökmüş seyis ile bu sahne İran resminde alışık olduğumuz kabul sahnelerinin benzeridir” (Bağcı ve ark. 2006: 26, Aktaran; Sever, 2020: s.159). (Görsel 3).

Görsel 3. Eyüp ve Salman Genç Bir Hükümdarın Huzurunda, Kâtib-i Külliyyat

Tebriz ve Mısır seferleri sonrasında İstanbul Sarayına getirilen Nakkaşların ve minyatürlü kitapların yarattığı etki ile Osmanlı minyatür sanatında değişimler görülmüştür. Timurlu Herat Nakkaşhanesinin süslemeci üslubu minyatür sanatının işlemlerinde görülmüş, minyatür de yeni bir tarz ortaya çıkmıştır. Bu üslubu temsil eden eserlerden biri olan, Gûy u Çevgân'ında, sürekliliğe çıkan atlılar adlı eser, ava giden at sırtındaki sultan tasvirleri, av sahnesinde ele alınan renkler ve hareket halindeki betimlemeler ile minyatür sanatında değişimler görülmüştür (Kundak, Zdergisi).

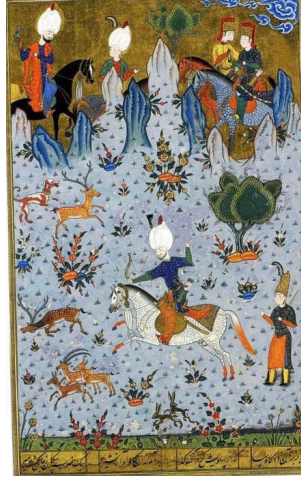
Sürekliliğe çıkan atlılar, Gûy u Çevgân, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi.

Görsel 4. Sürekliliğe Çıkan Atlılar, Gûy u Çevgân, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi

Görsel 5. Kanuni Sultan Süleyman'ın Selim İle Avı. Süleymanname.

Süleymanname de yer alan Kanuni Sultan Süleyman'ın Selim ile Avı isimli minyatürde, Kanuni 1453 sonbaharında Estonibelgrad Kalesi'nin alınması zaferinden sonra resmedilmiştir. Minyatür incelendiğinde gökyüzü altın ile boyanmış, renk tonlarında mavi ve pembe renk dağılımları gözlenmektedir. Tepelerde görününen saray görevlileri ve sağ da yer alan saray Has Oda ağası ve diğer saray Görevlileri avı izlemektedirler. Diğer av sahnelerinde görülen saltanat ve güç sembolleri bu minyatürde de yer almaktadır. Bu sahnenin diğerlerinden farkı sultanın şehdesiyle beraber avlanması, iktidar gösterisi olan ava saltanatı devam ettirecek valiahtına yer vermesi olmuştur (Kuşçu, 2019).

Görsel 6. Kanuni Sultan Süleyman'ın Avı, Süleymanname.

16. yüzyılın özellikle ikinci yarısında en olgun ve verimli dönemini yaşayan minyatür sanatı; ordunun, büyük zaferlerin, hükümdarın adaletini, sosyal faaliyetleri, avlanmaları ele almış ve Türk minyatür sanatının parlak bir dönemin ışığında gelişimi gözlemlenmiştir. Bu dönemde önemli olayları ve gelişmeleri kapsayan 'Şehinşahname', 'Hünername' gibi tarih kitabı niteliğindeki eserler en yetenekli sanatçılar tarafından büyük bir incelikle işlenmiştir (Kivi 1995: 4).

4. Osmanlı Dönemi Minyatür Eserlerinin Çağdaş Sanatta Dönüşümü

Geleneksel sanatların sahip olduğu niteliklerin bir sanatçı dokunuşu veya farklı bakış açısıyla yeniden yorumlanması hem geleneksel sanatların sınırlarını belirleyen çerçevelerden kurtulmasına hem de çağdaş sanat niteliğinde güncel bir başlık altında anılmasını sağlamaktadır. Bu süreçte disiplinler arası yaklaşımlar ekseninde, sanatlar arası birleşmeler sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Geleneksel bir sanatın, güncel bir düşünce üzerinden yeniden yorumlanması; sanatın esnekliğini ve disiplinler arası sanat yaklaşımlarının sınırları kaldırmasını gözler önüne sermektedir. Minyatür sanatı özelinde yaklaştığımızda 15. Yüzyıl ile 18. yüzyıllar arasında var olan bu yaklaşım, 21. Yüzyılda yeniden işlenmiştir. Böylesine geçmiş yüzyıllarda yaşayıp bugün tekrar ele alınan bir sanat yaklaşımının geleneksel bağlarını koparmadan güncel dokunuşlarla modernize edilmesi sanatın hem sınırlarının kırılma noktası olmuş hem de

özgürlüğüne erişen bu sanat alanları esneklik kazanarak disiplinler arası sanatın bir parçası olmuştur. Bu etkileşimi sağlayan çağdaş sanatçılar gelenek ve çağdaş arasında bağ kurarak dönemleri tek bir yüzey üzerinde tekrar birleştirmiştir.

Bu bağlamda güncel sanatçılardan Murat Palta, minyatür sanatının geleneksel bağlarını koparmadan güncel aktarmakta; bu sayede geleneksel ile çağdaş sanat bir köprü kurmaktadır.

Görsel 7. Murat Palta, 37. İstanbul Film Festivali Afişi, 2018

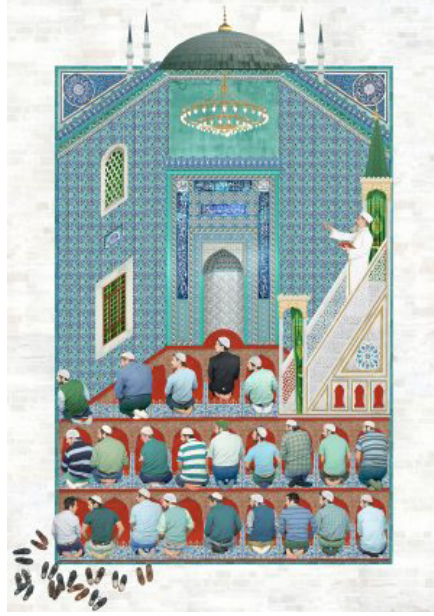
Minyatür sanatının bugünün sanat yaklaşımlarının bir parçası haline gelmesi ile, söylemde çerçevelerini çizdiğimiz sanat alanlarının sınırları erimekte ve çağdaş sanatın esnek kalıplarına uyumu gerçekleştirilmektedir. Palta, bu süreci yaratıcı yaklaşımlarla yapılandırırken, minyatür kurallarını kırmadan konu bağlamında üretimler yapmaktadır. Osmanlı döneminin yazı stilini bozmadan, minyatür sanatının sahip olduğu perspektifin ve renk geçişlerinin kullanılmamasını eserlerinde işlemekte yani minyatürün belirli kompozisyon kurallarını devam ettirerek içerik ve konu üzerine yeni yerleştirmeler yapmaktadır. İstanbul Film Festivali Afişinde (Görsel 7) olduğu gibi, 21. Yüzyılın ikonografilerini yerleştirerek minyatür sanatını yeniden yorumlamış ve esere kattığı yeni bakış açısı sayesinde güncel sanat yaklaşımlarının örneğini sunmuştur.

Görsel 8. Murat Palta, The Little Prince.

Minyatür sanatının kültürel ve geleneksel değerlerine farklı dokunuşlarla modern ve çağdaş bir bakış açısının kazandırılmasıyla oluşan bu eserler gelenek ve çağdaş arasında bir bağ ortaya çıkarmaktadır. The Little Prince isimli (Görsel 8) çalışmada; evrensel olarak bilinen bir konuyu, Osmanlı Döneminin minyatür sanatı yüzeyinde işleyerek geleneksel doku üzerinde güncel bir konunun olması izleyiciyi sarsmakta ve düşündürmektedir. Sanatın bu değişimi Post-modern sanat adı altında sıklıkla geçmiş olsa bile daha genel çerçeveye bakıldığında disiplinler arası etkileşimlerin sanatta oluşturduğu yeni bakış açıları bu değişimleri kapsamaktadır.

Sanatçı Sinan Tuncay, minyatür sanatının kurallarını devam ettirerek farklı kültürel ve güncel kodlamaları çalışmalarına (Görsel 9) aktarmaktadır. Geleneksel bir sanat alanının güncel sanat pratiklerinde kolaj, yerleştirme, baskı gibi farklı tekniklerle yeniden yapılandırılması sanatçının kurduğu geleneksel ve çağdaş bağı güçlendirmekte ve izleyiciye yeni bir deneyim sunmaktadır.

Görsel 9. Sinan Tuncay, Prayer, Pigment Baskı, 2015.

Sanatçının ele aldığı kültürel kodlamaların fotoğraf ve video projeleri ile bir araya gelmesi, yerel kimliklerin sanatta özgün formlar ve kompozisyonlar etrafında şekillenmesiyle çağdaş bir vurgu ile geleneği çağdaş ile buluşturmaktadır. Sinan Tuncay'ın eserlerinde göze çarpan yerel yaşam tarzları izleyici eserin bir parçası haline getirmekte ve izleyiciyi sorgulama sürecine itmektedir. Bugünün sanatında mesaj içerikli görseller sanatçının eserlerinde hissedilmekte, imgenin ardında derin anlamlar sorgu dünyasına gönderme yapmaktadır (Arslan ve Kurtoğlu, 2022:38,39).

Geleneksel sanatlar ile güncel sanat pratiklerini birleştiren sanatçılardan Taner Alakuş; minyatür sanatının kompozisyon biçimlerini güncel yöntemle deforme ederek ve aynı zamanda yapılandırarak gelenek ve güncel arasında bağ kurabilmektedir.

Görsel 10. Taner Alakuş, Katibim, Döngü Serisi.

Sanatçı tıpkı minyatür sanatında olduğu gibi derinlik algısına vurgu yapmadan aynı boyutta binaların resmedilmesi ile, Osmanlı dönemi minyatürleri paralelinde zemin ve gökyüzünde benzer görsellere yer verilmiştir. Özellikle çalışmanın (Görsel 10) bir moloz üzerine yapılması, minyatüre gönderme yapan bu çalışmada, geleneksel değeri olan bir konunun, atık, hazır nesne veya kısacası sanatsal değeri olmayan bir parçaya güncel sanat pratiklerinden yararlanarak ayrıca sanatsal bir anlam yüklenerek modernize edilmesi izleyiciyi alışık olmadığı bir sanatsal devrimin büyüleyici dönüşümüne katmaktadır.

Görsel 11. Hemad Javazade, Player, Uzay.

Geleneksel ve çağdaş sanatı harmanlayan sanatçı Hemad Javazade, minyatürlerden ilham alarak, geleneksel olarak bilinen bir sanat yaklaşımını çağdaş sanat pratiklerine entegre etmektedir. Sanatçının kurduğu geleneksel ve güncel bağ eserlerinde (Görsel 11) göze çarpmakta ve izleyiciyi tıpkı diğer sanatçıların bıraktıkları etki gibi, sorgulama ve geçmiş-güncel kavramları arasındaki döngüyü kavramaya zorlamaktadır. Sanatın bu denli esnek olması, minyatür sanatı gibi yüzyıllarca belirli çerçeveler arasında sınırlandırılmış geleneksel bir sanat alanı özelinde, günümüzde son derece özgür olmasını sağlamaktadır.

SONUÇ

Osmanlı dönemi minyatür sanatı belirli kurallar çerçevesinde, kendine has kompozisyon kuralları olan ve dönemin yaşam tarzını doğrudan ele alan 15. Ve 18. Yüzyıllar arasında başlayan ve biten bir sanat yaklaşımıdır. Perspektif kurallarının, tonlama değerlerinin işlenmediği, genelde saray yaşamını ele alan bu çalışmalar yazılı kitapların görselleştirilmesinde işlenmiştir. Geçmişte bir devire tanıklık etmiş olan Minyatür Sanatı 18. Yüzyıldan sonra batı tarzı resim yaklaşımları ile son bulmuştur. 21. Yüzyılda değişen sanatın anlamı, post-modern algılar, disiplinler arası yaklaşımların artması ile geçmişte yaşayıp bitmiş veya hala var olan fakat geleneksel sanat bünyesinde ele alınan sanat alanları yeniden oluşturulmaktadır. Bu oluşum sayesinde geleneksel sanat alanları güncel pratiklerle çağdaş sanat boyutuna ulaşabilmiştir. Sanatın bu dönüşümü izleyici için geçmiş ve günümüz arasında bir bağ kurmaya yol açmış bu sayede izleyici de düşünsel olarak gelenek ve çağdaşın bir arada bulunduğu bir döngüde yer edinebilmiştir. Sanatçının minyatür sanatına ait konu veya ikonları güncel eserine adapte ederek yapılandırmasının dışında kimi sanatçılar bunu bir adım öteye taşıyarak hazır nesne veya atık gibi sanatsal bir değeri olmayan malzemelerde yaratımını gerçekleştirmiştir. Bu yeni bakış açısı her ne kadar bizi Dadaizm'e götürse de bugün post-modern sanat bağlamında incelemek ve disiplinler arası sanat süreçleri özelinde ele almak daha doğru ve güncel olacaktır. Minyatür gibi geleneksel bir sanat alanının bugün farklı disiplinlerle etkileşime girmesi, kolaj, baskı gibi yeni tekniklerle oluşturulması, illüstrasyon, grafik gibi dijital ortamlarda yeniden ele alınması, atık nesnelere üzerine farklı teknik ve yöntemlerle resmedilmesi, sanatın günümüzde sahip olduğu esnekliği gözler önüne sermektedir. Sanat günümüzde sınırlarını, çerçevelerini kırmış olup her alanla etkileşime girebilecek, herhangi bir nesneye anlam yükleyerek sanatsal bir değere ulaştırabilecek bir potansiyele sahiptir. Güncel sanatçılar geleneksel ile önceli harmanlayarak çağdaş sanata bir örnek ve yeni bakış açıları kazandırmaktadır.

Kaynakça

AKALIN, Yunus, (2017), “*Minyatür Sanatı (16. Yüzyıl Sonuna Kadar)*”, <https://www.sanatinjolculugu.com/minyatür-sanatı-16-yuzyıl-sonuna-kadar-yunus-akalin/> Erişim Tarihi: 19.05.2022.

ARSLAN, A. A. ve KURTOĞLU, S. (2022)., *Post-Modern Sanat Döneminde Yerel Kimliğin Yansıması. Güzel Sanatlar Alanında Teori ve Araştırmalar*. Serüven Yayınevi, Haziran 2022, İzmir.

AYDIN, U. Derya, (2013). Osmanlı'nın Son Dönemi'nde Eğitim, Kültür Ve Sanat Hayatına Genel Bir Bakış. *İstanbul Journal Of Social Science*. Year: 2013 Summer Issue:4

Baş, Y. (2019). Osmanlı Toplum Yapısı. (Ed. Özkan, S. H.) *Osmanlı Tarihi I Siyasi Tarih-Kültür ve Medeniyet*. İdeal Kültür Yayıncılık. İstanbul.

KİVİ Seyed Hedayat Azim Nezhad, (1995), “*XV ve XVI. Yüzyıl Osmanlı Minyatürlerindeki Halılar ve Kıyafetler Üzerine Bir Araştırma*”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

ÇÖTELİOĞLU, Aysel, (t.y.), “*Topkapı Sarayında Günlük Yaşam II*”, <https://1001istanbul.com/topkapi-sarayinda-gunluk-yasam-ii/> Erişim Tarihi: 13.06.2022.

ERSOY, Ayla, (t.y.), “*18. Yüzyılın minyatürleri ve 19. Yüzyılda Batı Tarzı Resme Geçiş*”, <https://core.ac.uk/download/pdf/80960781.pdf> Erişim Tarihi: 02.11.2022

ELÇİOĞLU, Havva, (2020). “*Doğu ve Batı'nın Ortak Sanatı Minyatür*” <https://bilimdili.com/arkeotarih/tarih-tarih/dogu-ve-batinin-ortak-sanati-minyatür/> Erişim tarihi: 27.04.2022

EMECEN, M., Feridun, (2011), *Osmanlı Klasik Çağında Hanedan Devlet ve Toplum*, İstanbul: Timaş Yayınları.

Karakaş, S. H. ve Rukancı, F. (t.y.) http://www.melcominternational.org/wp-content/content/past_conf/2008/2008_papers/Rukanci%26Karakas.pdf Erişim Tarihi: 19.05.2022

Klasik Türk Sanatları Vakfı (t.y.), <https://www.ktsv.com.tr/70-15-yuzyil-fatih-donemi-ve-baba-nakkas> Erişim Tarihi: 19.05.2022

KUNDAK, Nihat, Ali, (t.y.), “*Osmanlı Minyatürlerinde At Tasvirleri*”, <https://www.zdergisi.istanbul/makale/osmanli-minyatürlerinde-at-tasvirleri-233>. Erişim Tarihi: 13.06.2022.

KUŞÇU, Mehmet Fatih, (2019), “*Avcılık Tarihi ve Av Köpeklerinin Geçmişi*” <https://avciliktarihiveavkpeklerigecmisi.blogspot.com/2019/10/sahname-i-al-i-osman-kanuni-sultan.html> Erişim Tarihi: 13.06.2022.

MAHİR, Banu (2012), “*Osmanlı Minyatür Sanatı*”, Kabalcı Yayıncılık, İstanbul.

MERCİN, Levent (2019), “*Minyatür Sanatı*”, <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/minyatür-sanatı> Erişim tarihi: 27.04.2022.

Osmanlı Devleti (t.y.), “**15. Yy. da Osmanlılarda Bilim, Kültür, Sanat**”, <https://osmanli-devleti.weebly.com/15-yuumlzy305lda-osmanl305larda-bilim-kuumlltuum-lr-sanat.html> Erişim Tarihi: 18.05.2022.

Osmanlı Minyatürü (t.y.), https://tr.wikipedia.org/wiki/Osmanlı%C4%B1_minyat%C3%BCr%C3%BC Erişim Tarihi: 19.05.2022.

ÖZALTIN, Fatma, N., ve ÖZALTIN, Filiz, N., (2011). **Osmanlı Dönemi Minyatürlerinde El Sanatlarından İzler**. Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, ART-E MAYIS 2011-07.

Öz, M. (2007). “**Osmanlılar (Sosyal Hayat)**”, Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA), 33. S.532.

SEVER, Seçil, (2020), “**15. Yüzyıl Osmanlı Dönemi Minyatür Sanatı Üzerine Bir Değerlendirme**”, Sanat Dergisi, (35), 153-166.

16. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu (t.y.), www.diledebiyat.net , Erişim Tarihi: 19.05.2022

Extended Abstract

Miniature art, which started in the 15th century in the Ottoman Period and lost its importance in the 18th century, is an art approach with its own rules and language of form. These pictures, which describe the life of the palace, the wars and the structure of the society, contributed to the visualization of the books. With the adoption of the Western painting concept at the end of the 18th century, the art of miniature came to an end over time. This art approach, which is considered within the scope of traditional arts, has succeeded in bringing traditional and contemporary together under the name of contemporary art, thanks to the interaction and flexibility of art today. It is seen that the changing meaning of art today, the change created by post-modern art and interdisciplinary approaches often give examples among the arts, and traditional arts are restructured in this context and reflected in current practices. With the reconsideration of an art field such as miniature art, which has strict rules and subjects in itself, in the 21st century, this field of art has gained flexibility and freedom by experiencing fractures. The fact that a traditional art field such as miniature interacts with different disciplines today, that it is created with new techniques such as collage and printing, that it is reconsidered in digital media such as illustration and graphics, that it is painted on waste objects with different techniques and methods reveals the flexibility of art today. Art; Today, it has broken its borders and frameworks and has the potential to interact with every field, and to bring an artistic value to any object by giving meaning to it. Contemporary artists, on the other hand, bring an example and new perspectives to contemporary art by blending the traditional with the contemporary in this process. The miniature art of the Ottoman period is an art approach that started and ended between the 15th and 18th centuries, within the framework of certain rules, with its own composition rules and directly dealing with the lifestyle of the period. These works, in which the rules of perspective and intonation values are not processed, and which deal with the palace life in general, are processed in the visualization of written books. The Miniature Art, which witnessed a period in the past, ended with western style painting approaches after the 18th century. With the changing meaning of art, post-modern perceptions, and the increase in interdisciplinary approaches in the 21st century, the fields of art that have lived in the past or that still exist but which are considered within the scope of traditional art are being reconstructed. Thanks to this formation, traditional art fields have reached the dimension of contemporary art with contemporary practices. This transformation of art has led to a connection between the past and the present for the audience, so that the audience can take a place in a cycle where tradition and contemporary coexist intellectually. Apart from the artist's adaptation of the subject or icons of the miniature art to her current work, some artists have taken this a step further and created materials that have no artistic value such as ready-made objects or waste. Although this new perspective leads us to Dadaism, it would be more accurate and up-to-date to examine it in the context of post-modern art today and to deal with it in terms of interdisciplinary art processes. The fact that a traditional art field such as miniature interacts with different disciplines today, that it is created with new techniques such as collage and printing, that it is reconsidered in digital media such as illustration and graphics, that it is painted on waste objects with different techniques and methods reveals the flexibility of art today. Today, art has broken its borders and frameworks and has the potential to interact with every field

and to bring an artistic value to any object by giving meaning to it. Contemporary artists bring an example and new perspectives to contemporary art by blending the traditional with the contemporary. Although the miniatures of the 15th and 16th centuries, which cover the beginning and the brightest period of the miniature art, focus on similar subjects during the reigns of the sultans of the period, Kanuni and Fatih, there are differences in style. The themes adopted are especially about palace life, hunting and entertainment, war and victories, and these subjects have undergone changes such as color, composition and form in the artist's miniatures. Towards the end of the 18th century, as a result of the popularity of western paintings, the miniature art lost its effect. Miniature art, which exists within the scope of traditional arts, is reconsidered in contemporary art practices. This approach, which establishes a link between the traditional and the contemporary, ensures that works of art that are outdated or restricted under the traditional name are modernized and commemorated within the context of contemporary art. This flexibility gained by art has broken its boundaries as a result of both post-modern art and interdisciplinary approaches and has gained a structure where the past can be adapted and adopted to the present.